

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä kesäkuuta 2014 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 75/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Johanna Juvonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn, ympäristöministeriö
- lakimies Elina Hautakangas, Energiavirasto
- johtaja Jussi Jyrinsalo, Fingrid Oyj
- asiantuntija Susanna Eskola, Gasum Oy.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Energiateollisuus ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi Energiavirastosta annettua lakia, sähkömarkkinalakia, maakaasumarkkinalakia, Suomen talousvyöhykkeestä annettua lakia, vesilakia, ympäristönsuojelulakia, maankäyttö- ja rakennuslakia, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia sekä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettua lakia.

Esityksen tavoitteena on nimetä Euroopan unionin energiainfrastruktuuriasetuksen tarkoit-

tama kansallinen toimivaltainen viranomainen ja saattaa voimaan asetuksen mukaisten lupamenettelyjen edellyttämät lainsäädännön muutokset.

Esityksen mukaan kansalliseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi nimettäisiin Energiavirasto. Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelyyn sovellettaisiin energiainfrastruktuuriasetuksen mukaista yhteistyöhön perustuvaa mallia.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin sekä teknisluonteisin muutos- ja hylkäysehdoituksin.

Täytäntöönpanavan sääntelyn tarkoituksena on nopeuttaa EU-alueen energian sisämarkkinoiden yhdentymistä tehostamalla ns. yhteisen edun mukaisten hankkeiden¹ edellyttämien kansallisten lupaprosessien läpivientiä. Tätä tarkoitusta varten jokaiseen jäsenmaahan nimetään lupaprosessia koordinoiva tai päätösvaltaa käyttävä viranomainen ja asetetaan lupahakemusten viranomaiskäsitteilylle enimmäismääräaikoja. Talousvaliokunta pitää sääntelyn tavoitetta nopeuttaa hallinnollisia menettelyjä erittäin kannattavana. EU-sääntelyn puitteissa samantyyppistä lainsäädäntöä on annettua aiemmin palveludirektiivin täytäntöönpanoon liittyen.² Yleisempänä huomionaan valiokunta toteaa, että vastaaville uudistuksille, kuten lupahakemusten maksimikäsitteilyaikojen asettamiselle, olisi tarvetta kansallisen lupajärjestelmämme osalta laajemminkin. Todettakoon, että nyt ehdotetun sääntelyn ulkopuolelle jäävät esimerkiksi investointien kannalta keskeiset kaavoitusta ja YVA³-menettelyä koskevat säädökset.

Lakiehdotuksessa tarkoitettuja energiainfranhankkeita toteutetaan Suomessa erittäin harvoin, ja saadun selvityksen mukaan jo toteutetuissa muutamissa hankkeissa luvitusprosessi on toiminut hyvin. Uuden EU-sääntelyn hyötyjen voikin arvioida tulevan esille erityisesti Keski-Euroopassa toteutettavissa hankkeissa. Edellä mainituista syistä valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että EU-sääntelyn täytäntöönpano toteutetaan nyt esillä olevan asetuksen osalta hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla mah-

dollisimman vähäisin kansallisen lainsäädännön muutoksin eli ottamalla käyttöön ns. yhteistyömalli ja rajaamalla sääntely energiainfrastruktuurin rakentamista koskeviin lupiin. Järjestely ei muuta lupaviranomaisten välisiä toimivaltasuhteita, mutta antaa Energiavirastolle valtuudet toimia lupaprosessia ja sen aikataulutusta koordinoivana viranomaisena. Valiokunta katsoo, että Energiaviraston nimeäminen tämänkaltaiseksi kansalliseksi vastuuviranomaiseksi sopii hyvin viraston muuhun toimenkuvaan.

Valiokunnan jäljempänä esittämät ja perustellamat muutosesitykset sekä 6. lakiehdotuksen hylkäysesitys perustuvat tarpeeseen yhteensovittaa eduskunnassa parhaillaan vireillä olevat lakiehdotukset toisiinsa.

Yksityiskohtaiset perustelut**1. Laki Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä**

1 §. Soveltamisala. Pykälän 2 momentin 6 kohta esitetään poistettavaksi. Poistoesitys liittyy 6. lakiehdotuksen hylkäämistä koskevaan esitykseen.

Vastaava säännös on tarkoitus sisällyttää lakiin samassa yhteydessä, kun uutta ympäristönsuojelulakia myöhemmin muutetaan 6. lakiehdotuksen osalta todetulla tavalla.

6. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnassa on parhaillaan vireillä ympäristönsuojelulain uudistamista koskeva hallituksen esitys (HE 214/2013 vp, YmVM 3/2014 vp). Uusi ympäristönsuojelulaki tulee kumoamaan voimassa olevan lain, jota nyt käsiteltävänä olevassa 6. lakiehdotuksessa esitetään muutettavaksi. Koska uuden ympäristönsuojelulain on tarkoitus tulla pikaisesti voimaan, ei voimassa olevan lain muuttaminen ole enää tarkoituksenmukaista. Vastaava lainmuutos tullaan saadun selvityksen mukaan valmistelemaan uuteen ympä-

¹ Projects of Common Interest; PCI

² Palveludirektiivin täytäntöönpanoon liittyvä laki palvelujen tarjoamisesta (1166/2009; TaVM 22/2009 vp) sisältää sääntelyä mm. hakemuksen arvioitun käsitteilyajan sisältävän saapumistodistuksen antamisesta ja hakemuksen hiljaisesta hyväksymisestä.

³ ympäristövaikutusten arviointi; YVA

ristönsuojelulakiin, ja tätä koskeva esitys tuodaan eduskuntaan syksyllä 2014.

Edellä olevin perustein talousvaliokunta esittää, että 6. lakiehdotus hylätään.

10. Laki Energiavirastosta annetun lain 1 ja 4 §:n muuttamisesta

Johtolause sekä 1 ja 4 §. Eduskunnassa on parhaillaan vireillä ns. REMIT-asetuksen täytäntöönpanoon liittyvä hallituksen esitys (HE 50/2014 vp; TaVM 7/2014 vp), jossa esitetään muutettavaksi samoja lainkohtia (1 §:n 3 momentti ja 4 §:n 2 kohta) kuin käsiteltävänä olevan esityksen 10. lakiehdotuksessa.

Koska REMIT-asetuksen täytäntöönpanoon liittyvät lait on tarkoitus vahvistaa ennen nyt käsiteltävinä olevia lakeja, valiokunta on tehnyt

tarvittavat säädöstekniset muutokset 10. lakiehdotuksen johtolauseeseen sekä 1 ja 4 §:ään. Ehdotettu 1 §:n 3 momentin uusi 6 kohta siirtyy uudeksi 7 kohdaksi ja ehdotettu 4 §:n 2 kohdan uusi h alakohta siirtyy uudeksi i kohdaksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että 2.—5. ja 7.—9. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

*että 1. ja 10. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (**Valiokunnan muutosehdotukset**) ja*

että 6. lakiehdotus hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

(1 mom. kuten HE)
Lupia, joihin 1 momentissa tarkoitettua menettelyä sovelletaan, ovat:
(1—4 kohta kuten HE)

5) (*poist.*)

(5—7 kohta kuten HE:n 6—8 kohta)

2—9 §
(Kuten HE)

10.

Laki

Energiavirastosta annetun lain 1 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:n 2 momentin 15 kohta ja 3 momentin 6 kohta, sellaisena kuin niistä on 1 §:n 3 momentin 6 kohta laissa (/) sekä
lisätään 1 §:n 2 momenttiin uusi 16 kohta ja 3 momenttiin uusi 7 kohta sekä 4 §:n 2 kohtaan uusi i alakohhta, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti ja 4 §:n 2 kohta laissa (/) seuraavasti:

1§

Tehtävät

 (2 mom. kuten HE)

 Energiavirasto hoitaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään:

 5) (poist.)

6) energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä REMIT-asetus, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä; (Uusi)

7) Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY)

N:o 715/2009 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 347/2013, jäljempänä *energiainfrastruktuuriasetus*.

4 §

Ylijohtajan tehtävät

Ylijohtajan tehtävänä on:

 2) ratkaista asiat, jotka on säädetty Energiaviraston ratkaistaviksi:

 i) energiainfrastruktuuriasetuksessa tai sen nojalla annetuissa *säädöksissä*;

 Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Mauri Pekkarinen /kesk	Jukka Kärnä /sd
vpj.	Marjo Matikainen-Kallström /kok	Eero Lehti /kok
jäs.	Lars Erik Gästgivers /r	Jari Myllykoski /vas
	Teuvo Hakkarainen /ps	Martti Mölsä /ps
	Antti Kaikkonen /kesk	Sirpa Paatero /sd
	Johanna Karimäki /vihr	Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.